

«ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΔΙΚΤΥΟΥ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΜΑΔΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΠΟΛΙΤΩΝ
ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΟΗΕ»

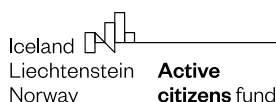

ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Το περιβάλλον και ο ΣΒΑ 13

Κείμενο Στρατηγικής
Αθήνα, Μάρτιος 2023

Σωκράτης Γρηγορόπουλος, Βίκυ Αράλη και
Αστέρης Χουλιάρης

Διαχειριστής Επιχορήγησης:

Φορέας Υλοποίησης:

Εταίρος:

Περιεχόμενα

1. Περίληψη	2
2. Ομάδα εργασίας: Μέλη και στοχοθεσία	3
3. Πως συνδέεται το θέμα με τους Στόχους για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη	4
4. Η κατάσταση στην Ελλάδα.....	4
5. Αποτίμηση μέτρων πολιτικής και προτάσεις για το θέμα.....	5
6. Ο ρόλος των οργανώσεων της Κοινωνίας Πολιτών	6
7. Γιατί έχει σημασία η δικτύωση των οργανώσεων στο συγκεκριμένο θέμα.....	7
8. Τι επαφές χρειάζονται με διαμορφωτές πολιτικής	8
9. Σχέδιο δράσης.....	8

Το έργο “**Δημιουργία Δικτύου Οργανώσεων και Ομάδων της Κοινωνίας Πολιτών στο Πλαίσιο των Στόχων της Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ**” υλοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος Active citizens fund, με φορέα υλοποίησης το **Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ)** και εταίρο το **Ισλανδικό Κέντρο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων – Icelandic Human Rights Center (ICEHR)**.

Το πρόγραμμα Active citizens fund, ύψους € 13,5 εκ., χρηματοδοτείται από την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και τη Νορβηγία και είναι μέρος του χρηματοδοτικού μηχανισμού του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) περιόδου 2014 – 2021, γνωστού ως EEA Grants. Το πρόγραμμα στοχεύει στην ενδυνάμωση και την ενίσχυση της βιωσιμότητας της κοινωνίας των πολιτών και στην ανάδειξη του ρόλου της στην προαγωγή των δημοκρατικών διαδικασιών, στην ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών στα κοινά και στην προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τη διαχείριση της επιχορήγησης του προγράμματος Active citizens fund για την Ελλάδα έχουν αναλάβει από κοινού το Ίδρυμα Μποδοσάκη και το SolidarityNow. Διαβάστε περισσότερα εδώ: www.activecitizensfund.gr

Διαβάστε περισσότερα εδώ: www.activecitizensfund.gr

1. Περίληψη

Το παρόν κείμενο είναι το αποτέλεσμα ομάδας εργασίας η οποία δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του έργου του ΕΛΙΑΜΕΠ «**Δημιουργία Δικτύου Οργανώσεων και Ομάδων της Κοινωνίας Πολιτών στο Πλαίσιο των Στόχων της Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ)**». Μέλη της ομάδας ήταν εκπρόσωποι οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών (στο εξής ΚτΠ) - δείτε στη συνέχεια αναλυτική λίστα.

Η ομάδα επέλεξε να εστιάσει στο θέμα της ευαισθητοποίησης για την κλιματική αλλαγή. Πρόκειται για θέμα που αφορά άμεσα την ΚτΠ, συνδέεται με τη βιώσιμη ανάπτυξη γενικά ενώ πιο άμεση είναι η σύνδεση με το στόχο 13.

Ο Στόχος 13 αφορά τη δράση για το κλίμα. Ιδιαίτερα ο υποστόχος 13.3 αφορά στη βελτίωση της εκπαίδευσης, της ευαισθητοποίησης, καθώς και της ανθρώπινης και θεσμικής ικανότητας σχετικά με θέματα που αφορούν τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, την προσαρμογή, τη μείωση των επιπτώσεων και την έγκαιρη προειδοποίηση.

Τα κεντρικά ερωτήματα που τέθηκαν στη διαβούλευση που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της Ομάδας Εργασίας Planet ήταν ποιες είναι οι πολύ μεγάλες προκλήσεις που θέτει η κλιματική αλλαγή για τον πλανήτη και ιδιαίτερα για την Ελλάδα, γιατί οι κυβερνήσεις και η κοινή γνώμη στη χώρα μας δεν αντιλαμβάνονται τη δράση για την κλιματική αλλαγή ως βασική προτεραιότητα και τι μπορεί να γίνει για την ευαισθητοποίηση των πολιτών και των διαμορφωτών πολιτικής. Το τελευταίο αποτελεί την προϋπόθεση για δράση. Κυρίως εξετάστηκε ποιος μπορεί να είναι ο ρόλος της κοινωνίας πολιτών στο θέμα αυτό και πώς μπορεί να ενισχυθεί. Στο παρόν κείμενο θα βρείτε την ανάλυση και κριτική αποτίμηση αυτών των ζητημάτων μαζί με μερικές προτάσεις πολιτικής.

Η ευαισθητοποίηση και η εκπαίδευση των πολιτών για την κλιματική αλλαγή στην Ελλάδα είναι ακόμα ισχνή και δεν αποτελεί θέμα πρώτης προτεραιότητας. Ιδιαίτερα οι νέοι, που έχουν πληγεί περισσότερο από την οικονομική κρίση και την πανδημία, εξακολουθούν να δίνουν προτεραιότητα στην οικονομική ανάπτυξη παρά στην κλιματική αλλαγή. Ο ρόλος των οργανώσεων της Κοινωνίας Πολιτών είναι κρίσιμης σημασίας για την αντιμετώπιση της έλλειψης ενδιαφέροντος και γνώσεων για τη μεγάλη αυτή πρόκληση για το μέλλον της χώρας. Το κείμενο αυτό παρουσιάζει μια σειρά από προτάσεις πολιτικής κι ένα Σχέδιο Δράσης για την περαιτέρω δικτύωση του χώρου των Οργανώσεων της Κοινωνίας Πολιτών που προωθούν την ευαισθητοποίηση για ζητήματα Κλιματικής Αλλαγής, την ενίσχυση της κινητοποίησης και της ενημέρωσης των πολιτών και κυρίως την προώθηση της διαβούλευσης με δημόσιους φορείς που προετοιμάζονται για την «Πράσινη Μετάβαση».

Το τελικό κείμενο το οποίο περιλαμβάνει τις απόψεις των μελών της ομάδας εργασίας επεξεργάστηκαν ο συντονιστής κος Σωκράτης Γρηγορόπουλος και η συν-συντονίστρια της Ομάδας κα Βίκυ Αράλη με την καθοδήγηση του καθηγητή Αστέρη Χουλιάρα, εκ μέρους της ομάδας του ΕΛΙΑΜΕΠ.

2. Ομάδα εργασίας: Μέλη και στοχοθεσία

Ομάδα Planet (ΣΒΑ 7, 12, 13, 13, 15)		
A. A.	Εκπρόσωπος	Φορέας
1	Βίκη Αράλη	Immortaliting
2	Νικόλαος Αποστολίδης	Save Your Hood
3	Πάνος Ρεμούνδος	Creativity Platform
4	Melina Dunham; Χάρης Ξιούρουππα	Ecogenia
5	Ιωάννα Θεοδοσίου	The Green Tank
6	Μυρτώ Σαπουνά	-
7	Παναγιώτης Ανδριανόπουλος	Αρχείων Τάξις
8	Κωνσταντίνος Παπαδάκης	Ένωση Φορέων Κ.ΑΛ.Ο. Κρήτης - "CretanS.C.ENT."
9	Σωκράτης Γρηγορόπουλος	Οικολογική Ομάδα Ροδόπης
10	Αιμιλία Δρούγκας	ARION- Cetacean Rescue and Rehabilitation Research Center
11	Δημήτρης Καμπανός	Dive In Action
12	Μαρίνα Κουμουτσάκου	InCommOn
13	Δομνίκη Βαγιάτη; Νάγια Τσελεπή	Mamagea
14	Δήμητρα Παππά	Ιστία Αιγαίου ΚοινΣΕπ
15	Αναστασία Καρρά	Μη κερδοσκοπικό οικολογικό σωματείο
16	Θωμάς Κουτρούμπας; Ελένη Σπυράκη	Οικολογική Κίνηση Πάτρας
17	Αλέξης Γαληνός; Βασίλης Σταμογιάννης	Οργάνωση Γη
18	Γρηγόριος Πατρικάκος	Ινστιτούτο Ενέργειας Νοτιοανατολικής Ευρώπης
19	Κώστας Νοδαράς	Oneteam

Η ομάδα εργασίας που εκπόνησε το παρόν κείμενο στρατηγικής, δημιουργήθηκε στην τρίτη φάση του έργου «**Δημιουργία Δικτύου Οργανώσεων και Ομάδων της Κοινωνίας Πολιτών στο Πλαίσιο των Στόχων της Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ)**». Στόχος του εν λόγω έργου είναι να ενισχύσει τη δικτύωση και τη συνεργασία μεταξύ οργανώσεων της ΚτΠ και κρατικών φορέων για την αποτελεσματική **ενεργοποίηση και εργαλειοποίηση** των ΣΒΑ στη χώρα μας, δηλαδή:

Α) να αναπτύσσονται δίκτυα οργανώσεων και άτυπων ομάδων της ΚτΠ για την προώθηση κοινών στόχων

Β) να διαμορφώνεται απόκριση και ανατροφοδότηση εκ μέρους της ΚτΠ προς τα Εθνικά Σχέδια Δράσης και προς σχετικές νομοθετικές πρωτοβουλίες για την επίτευξη των ΣΒΑ, μέσα από ουσιαστική διαβούλευση της Πολιτείας με την ΚτΠ και

Γ) η ΚτΠ να παρακολουθεί / ελέγχει την υλοποίηση των Σχεδίων και των πρωτοβουλιών και να συμβάλει στην υλοποίηση με τις δικές της παρεμβάσεις.

Στο πλαίσιο του έργου προβλεπόταν η δημιουργία 5 ομάδων εργασίας κάθε μία εκ των οποίων επέλεξε κάποιο θέμα σχετικό με τους 17 ΣΒΑ και ετοίμασε ένα αντίστοιχο κείμενο στρατηγικής. Οι παραπάνω συμμετέχοντες εστίασαν στο ζήτημα της ευαισθητοποίησης για την κλιματική αλλαγή η οποία συνδέεται με το Στόχο 13 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη.

Η διαβούλευση με τα μέλη της Ομάδας Planet πραγματοποιήθηκε σε 3 δίωρες συναντήσεις των μελών της ομάδας καθώς και μέσω ανταλλαγής ηλεκτρονικών μηνυμάτων μεταξύ των μελών της.

Στην πρώτη συνάντηση έγινε μια εισαγωγή στο θέμα της κλιματικής αλλαγής εν γένει και της σύνδεσής του με τη βιώσιμη ανάπτυξη με ιδιαίτερη έμφαση στην κατάσταση στην Ελλάδα.

Στη δεύτερη συνάντηση συζητήθηκε το ζήτημα της ευαισθητοποίησης των διαμορφωτών πολιτικής και της κοινής γνώμης για την κλιματική αλλαγή και ο σχετικός ρόλος της Κοινωνίας Πολιτών.

Στην τρίτη συνάντηση συζητήθηκε το κείμενο που προέκυψε από τις 2 συναντήσεις και την ενδιάμεση ανταλλαγή μηνυμάτων.

3. Πως συνδέεται το θέμα με τους ΣΒΑ

Η κλιματική αλλαγή αποτελεί μια από τις σημαντικότερες προκλήσεις για την ανθρωπότητα, θέτοντας τα φυσικά οικοσυστήματα σε κίνδυνο μόνιμης απώλειας και καταστροφής και διακινδυνεύοντας την υγεία και τα μέσα διαβίωσης όλων μας. Ο Στόχος 13 των Στόχων της Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ απαιτεί επείγουσα δράση για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και των επιπτώσεών της. Συνδέεται άρρηκτα και με τους 16 άλλους στόχους της Ατζέντας 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Στην πραγματικότητα όμως όπως τονίζει ο ΟΗΕ, η κλιματική αλλαγή αφορά και τους 17 Στόχους της Βιώσιμης Ανάπτυξης.

4. Η κατάσταση στην Ελλάδα

Η Διακυβερνητική Επιτροπή του ΟΗΕ για την Κλιματική Αλλαγή στην έκθεσή της του 2021 έχει χαρακτηρίσει τη Μεσόγειο ως "εστία κλιματικής αλλαγής" (Climate Change hotspot). Αναμένει ότι η αύξηση της θερμοκρασίας σε ολόκληρη τη λεκάνη της Μεσογείου θα είναι περίπου 20% υψηλότερη από τους παγκόσμιους μέσους όρους τις επόμενες δεκαετίες, καθώς η περιοχή ήδη πλήττεται από καταστροφικούς καύσωνες, οι οποίοι με τη σειρά τους προκαλούν έλλειψη νερού, απώλεια της βιοποικιλότητας και αυξάνουν τους κινδύνους για την παραγωγή τροφίμων. Σύμφωνα με την έκθεση, αναμένεται αύξηση κατά 10-20 ημέρες ετησίως της μέγιστης ημερήσιας θερμοκρασίας που υπερβαίνει τους 35°C, ένα τυπικό, κρίσιμο όριο για την παραγωγικότητα των καλλιεργειών. Άλλες μελέτες τονίζουν τους μεγάλους κινδύνους για την υγεία του γηράσκοντος πληθυσμού της Μεσογείου και προβλέπουν ότι ολόκληρες περιοχές της λεκάνης μπορεί να είναι ακατοίκητες μέχρι το 2050.

Ωστόσο οι πολίτες της Νότιας Ευρώπης δεν κατονομάζουν την κλιματική αλλαγή ως μία από τις κύριες προκλήσεις που αντιμετωπίζει σήμερα ο κόσμος (Ευρωβαρόμετρο αριθ. 513 / 2021). Το ποσοστό των ερωτηθέντων που αναφέρουν την κλιματική αλλαγή ως κύρια προτεραιότητα είναι μόλις 10% στην Ελλάδα έναντι 34% στην Ολλανδία και 35% στη Δανία. Αντίστοιχη έρευνα του οργανισμού Διανέοσις («Οι Αντιλήψεις των Ελλήνων για την Κλιματική Αλλαγή») καταλήγει στο πικρό συμπέρασμα ότι οι Έλληνες «αδυνατούν να αντιληφθούν τη σοβαρότητα του προβλήματος». Τα σημαντικότερα ζητήματα –ιδίως για τους νέους– θεωρούνται η ακρίβεια και η οικονομία, ενώ η κλιματική αλλαγή είναι πάρα πολύ χαμηλά στην ιεράρχηση, με ποσοστό μόλις 1,3% ! Στην ίδια έρευνα, η συνωμοσιολογία κυριαρχεί: το 55,1% των ερωτώμενων θεωρούν ότι μετά από καταστροφικές πυρκαγιές στα δάση «φυτρώνουν» ανεμογεννήτριες ! Η έρευνα της Διανέοσις τονίζει ότι υπάρχει ένα «έλλειμμα ουσιαστικής επικοινωνίας ανάμεσα στην επιστήμη, την Πολιτεία και την κοινωνία». Χωρίς την υποστήριξη των πολιτών, η «πράσινη μετάβαση» της ΕΕ θα αντιμετωπίσει σημαντικά προβλήματα νομιμοποίησης καθώς και εμπόδια στην εφαρμογή της με προφανείς επιπτώσεις στην εμπιστοσύνη στους θεσμούς, την «απορροφητικότητα» των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης και κυρίως στην επιτυχή αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής κρίσης που αποτελεί μείζονα απειλή για το μέλλον της χώρας.

5. Αποτίμηση μέτρων πολιτικής και προτάσεις για το θέμα

Είναι ευχάριστο το γεγονός ότι, έστω κι αργά, στην Ελλάδα ακούγονται οι όροι κλιματική αλλαγή, βιωσιμότητα και ενεργειακό αποτύπωμα. Εκείνο που είναι ανησυχητικό είναι, ότι η ευαισθητοποίηση και η εκπαίδευση των πολιτών, είναι ακόμα ισχνή και δεν αποτελεί θέμα πρώτης προτεραιότητας. Ιδιωτικοί φορείς αλλά και πανεπιστημιακά ιδρύματα, κάνουν μελέτες, επιχειρούν κάποιες δράσεις προς αυτή την κατεύθυνση, αλλά η αποτελεσματικότητα μένει στο επίπεδο πληροφορίας.

Οι νέοι, που έχουν πληγεί περισσότερο από την οικονομική κρίση και την πανδημία, εξακολουθούν να δίνουν προτεραιότητα στην οικονομική ανάπτυξη παρά στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Είναι σημαντικό να σημειωθεί, ότι συνήθως τα προβλήματα της χώρας και τα προβλήματα του κόσμου διαφοροποιούνται στο μυαλό και την αντίληψη των πολιτών. Αυτό

υποδηλώνει ότι οι πολίτες είναι μάλλον ευαισθητοποιημένοι σε θέματα κλιματικής αλλαγής και είναι διατεθειμένοι να ενεργοποιηθούν, αλλά υπάρχει δυσπιστία απέναντι στους θεσμούς και στην προσπάθεια της Ελλάδας και της ΕΕ, να δράσουν για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

Στο δημόσιο διάλογο το ζήτημα της κλιματικής αλλαγής και της κλιματικής κρίσης δεν είναι τόσο ψηλά όσο απαιτεί η σημερινή κατάσταση του περιβάλλοντος. Πρόσφατα, βέβαια, με τη θέσπιση του πρώτου εθνικού κλιματικού νόμου, (νόμος 4936/2022, ΦΕΚ Α 105/27.5.2022) με τίτλο: “Εθνικός Κλιματικός Νόμος. Μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, επείγουσες διατάξεις για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης και την προστασία του περιβάλλοντος”, το ζήτημα της κλιματικής κρίσης βρέθηκε στο προσκήνιο.

Από την ουσιαστική αλλαγή των εφαρμοζόμενων πολιτικών, μέχρι την εκπαίδευση στα σχολεία, η κλιματική αλλαγή θα πρέπει ν’ αποτελεί το κριτήριο που διαφοροποιεί τον τρόπο που, μέχρι σήμερα, αντιλαμβανόμαστε και δρούμε στον σύγχρονο κόσμο. Συνεπώς υπάρχουν σημαντικά περιθώρια βελτίωσης τόσο στο επίπεδο διαμόρφωσης και εφαρμογής πολιτικών για το κλίμα, όσο και στα μέτρα που αφορούν τον καθένα και την καθμία από εμάς, στην καθημερινότητα. Ενδεικτικά μπορούμε ν’ αναφέρουμε, την θέσπιση υψηλότερων και πιο φιλόδοξων κλιματικών στόχων, την ταχεία απεξάρτηση της παραγωγής και της κατανάλωσης από τα ορυκτά καύσιμα, την εξοικονόμηση ενέργειας, την μεγαλύτερη αξιοποίηση των ΑΠΕ, την περιβαλλοντική εκπαίδευση στα σχολεία, την ενεργό συμμετοχή των πολιτών και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στη διαμόρφωση και εφαρμογή πολιτικών για το περιβάλλον, κ.ά..

Στον ανωτέρω νόμο (άρθρα 5 και 6), προβλέπονται προτάσεις για την Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΕΣΠΚΑ) και Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ). Επίσης στα άρθρα 25 και 28, προβλέπεται η σύσταση και λειτουργία Εθνικού Παρατηρητηρίου για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Εθνικού Συμβουλίου για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή.

Σίγουρα υπάρχουν πολλά ακόμα που πρέπει να γίνουν και μάλιστα το δυνατόν γρηγορότερα, γιατί η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής απαιτεί κοινή προσπάθεια πολιτών και πολιτείας, χωρίς αγκυλώσεις και ξεπερασμένες αντιλήψεις.

6. Ο ρόλος των οργανώσεων της Κοινωνίας Πολιτών

Ο ρόλος των οργανώσεων της ΚτΠ και η αποτελεσματικότητά τους, μπορεί να ενισχυθούν με την δημιουργία Εθνικής Πλατφόρμας Δικτύωσης και Μητρώου Δράσεων των Οργανώσεων.

Μέσω της συσπείρωσης, οι φορείς μπορούν να αποκτήσουν καλύτερη εικόνα για την ποικιλομορφία και τις δράσεις των άλλων φορέων, που πολλές φορές γίνονται παράλληλα, σε διαφορετικούς χώρους, αλλά δεν συγκεντρώνουν ικανοποιητικό κοινό, λόγω της μη διάχυσης της πληροφορίας.

Συσπειρωμένες, οι οργανώσεις της ΚτΠ, μπορούν να απαιτήσουν και να κατακτήσουν τον ρόλο τους ως κινητήριες δυνάμεις και πρωτοπόροι, για την ευημερία του φυσικού και του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος. Πιο συγκεκριμένα μπορούν και πρέπει να διεκδικήσουν:

- Την δημιουργία εθνικού φορέα εκπροσώπησης των οργανώσεων της ΚτΠ, με ειδική γραμματεία, που θα εξειδικεύεται σε θέματα κλιματικής αλλαγής.
- Την δημόσια διάθεση των αποτελεσμάτων της έρευνας από ακαδημαϊκούς ή/και ερευνητικούς φορείς για τον μετριασμό και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.
- Την συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς για την δημιουργία προγραμμάτων εθνικής εμβέλειας για την πράσινη και ψηφιακή ανάπτυξη.
- Την συνεργασία με τα αρμόδια Υπουργεία, για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών, πάνω σε θέματα περιβάλλοντος και ειδικότερα της κλιματικής αλλαγής.

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Ανάδειξη του θέματος “κλιματική αλλαγή” και διαμόρφωση πεδίου δράσης.
- Ενεργή συμμετοχή και κίνητρα για την συσπείρωση και την δράση των φορέων της ΚτΠ.
- Ανοιχτή συζήτηση σε εθνικά, διεθνή και παγκόσμια fora για την κλιματική αλλαγή.
- Ικανή και δυνατή στελέχωση των οργανώσεων που αντιπροσωπεύουν την ΚτΠ.
- Συνεργασία και διαβούλευση εμπλεκόμενων φορέων.
- Απαραίτητες αλλαγές και προσαρμογές του νομοθετικού πλαισίου.
- Εντοπισμός γραφειοκρατικών προβλημάτων και επίλυσή τους.
- Έργα σε μικρή κλίμακα με αξιοποίηση τοπικών πόρων.
- Διασφάλιση εγκυρότητας και αμεσότητας της γνώσης.
- Ανταλλαγή καλών πρακτικών μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Εσωστρέφεια οργανισμών της ΚτΠ..
- Περιορισμένη χρηματοδότηση και εθελοντική δράση οδηγούν σε περιορισμένο διαθέσιμο χρόνο και χαμηλή αποδοτικότητα.
- Περιορισμένη δυνατότητα αντίδρασης στις επιθέσεις αντίπαλων συμφερόντων(π.χ. στρατηγικές μηνύσεις κατά της δημόσιας συμμετοχής, SLAPPs), λόγω έλλειψης οικονομικών πόρων.
- Μη ξεκάθαρη χρήση του όρου κλιματική αλλαγή – περιβάλλον.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

- Νέες ανάγκες-ευκαιρίες που δημιουργούνται στο πεδίο (αέρα, γη και νερό).
- Επιδοτήσεις από αναπτυξιακά Εθνικά και Ευρωπαϊκά προγράμματα.
- Νέες τακτικές και πρακτικές, φιλικές προς το περιβάλλον που εμπλέκουν τους πολίτες μέσω κινήτρων.
- Οι αλλαγές στο κλίμα, επηρεάζουν το σύνολο των πολιτών και ενισχύουν την ανάγκη συμμετοχής τους σε φιλοπεριβαλλοντικές δράσεις.
- Ανάπτυξη νέων τρόπων επικοινωνίας και δικτύωσης που μπορούν να ασκήσουν επιρροή για την περαιτέρω ενεργοποίηση των πολιτών (Instagram, Facebook, TikTok, Artificial Intelligence).
- Τεχνολογική πρόοδος (νέα υλικά, νέες μέθοδοι παραγωγής, έξυπνα συστήματα).

ΑΠΕΙΛΕΣ

- Μια παγκόσμιας εμβέλειας οικολογική καταστροφή (π.χ. πυρκαγιές δασών).
- Μια παγκόσμια επιδημία (π.χ. Covid-19).
- Ένας ακόμη πόλεμος που ενδέχεται να μειώσει το ενδιαφέρον της κοινής γνώμης.
- Οι διεθνείς πολιτικοοικονομικές συγκυρίες (τρομοκρατία, αύξηση τιμών καυσίμων).
- Η μείωση οικονομικών πόρων για έργα και έρευνες για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
- Οι νέες απειλές στην κοινωνική ζωή και καθημερινότητα (βία στην εφηβεία, εγκληματικότητα, γυναικοκτονίες).
- Οι αλλαγές στη νομοθεσία (πχ. αύξηση φορολογίας, πιο αυστηρές προδιαγραφές, κλπ.).

7. Γιατί έχει σημασία η δικτύωση των οργανώσεων στο συγκεκριμένο θέμα

Το “Ισχύς εν τη ενώσει” του Ομήρου (Μ. Ασία, περ. 850 π.χ.), αποτελεί από την αρχαιότητα ως σήμερα την μοναδική, αλάνθαστη και αποτελεσματική διαδικασία για την επίτευξη ενός κοινού στόχου από ένα σύνολο ανθρώπων ή/και φορέων.

Συνεργασία πολλών = πολλαπλάσια δύναμη - πίεση.

Ενωμένες φωνές = δυνατότερες φωνές.

Αυξημένη πιθανότητα επιτυχίας = Καλύτερα αποτελέσματα - μεγαλύτερος αντίκτυπος.

Οι φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών, είναι πολλοί και διαφορετικοί, αλλά με τεράστια συνδυαστική τεχνογνωσία-εμπειρία και μπορούν (και πρέπει) μέσα από την δικτύωσή τους να προωθήσουν και να διευκολύνουν την ευαισθητοποίηση και την εκπαίδευση όλων των εμπλεκομένων μερών, σχετικά με την κλιματική αλλαγή, ώστε να διατηρηθεί η λεπτή ισορροπία ανάμεσα στην ανθρώπινη ανάγκη να βελτιωθεί ο τρόπος ζωής μας και την ανάγκη να διατηρηθούν οι φυσικοί πόροι και τα οικοσυστήματα για τις μελλοντικές γενιές.

Η ανάγκη για δικτύωση ατόμων ή/και εθελοντικών οργανώσεων προκύπτει από μια σειρά υποκειμενικών και αντικειμενικών, λόγων, όπως:

- Αποτελεσματικότητα των πρωτοβουλιών και των σχεδίων δράσης τους.
- Βιωσιμότητα των οργανώσεων, λόγω έλλειψης επαρκών οικονομικών πόρων.
- Μικρή έως ελάχιστη δυνατότητα ανάληψης-εκτέλεσης ενός επιχορηγούμενου ή ευρωπαϊκού προγράμματος, λόγω έλλειψης τεχνογνωσίας.

Τελικά, όσο μεγαλύτερο είναι ένα κοινωνικό δίκτυο κι όσο συχνότερη είναι η επαφή μεταξύ των μελών του, τόσο πιο αποτελεσματικό είναι για τα μέλη του και το κοινωνικό πλαίσιο μέσα στο οποίο λειτουργεί.

Σύγχρονες έρευνες αποδεικνύουν, ότι η συμβολή των κοινωνικών δικτύων είναι καθοριστική σχεδόν σε κάθε τομέα της ζωής.

8. Τι επαφές χρειάζονται με διαμορφωτές πολιτικής

Πιστεύουμε, ότι μια συζήτηση με τον επικεφαλής της ανεξάρτητης Αρχής, **Συνήγορο του Πολίτη**, θα μπορούσε να μας προσφέρει πολλά. Η Αρχή αυτή έχει ως αποστολή τη διαμεσολάβηση μεταξύ των πολιτών και των δημοσίων υπηρεσιών, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των ΝΠΔΔ και των ΝΠΙΔ, για την προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη, την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης και την τήρηση της νομιμότητας.

Η έλλειψη πληροφόρησης και η συνήθης άρνηση των αρμόδιων, να παράσχουν στους πολίτες και στις οργανώσεις των πολιτών, τα ζητούμενα στοιχεία για περιβαλλοντικά και όχι μόνο θέματα, αποτελούν σοβαρό ανασταλτικό παράγοντα τόσο για την λειτουργία των ΜΚΟ, όσο και για την συνεργασία ομάδων πολιτών στην αντιμετώπιση περιβαλλοντικών προβλημάτων.

Η ανωτέρω πρακτική αντιτίθεται στην Σύμβαση του Aarhus (σε ισχύ από 30/10/2001) που θεσπίζει ορισμένα δικαιώματα του κοινού (ιδιωτών και ενώσεών τους) όσον αφορά το περιβάλλον, επικεντρώνεται στις αλληλεπιδράσεις μεταξύ του κοινού και των δημόσιων αρχών και περιλαμβάνει 3 βασικούς “τυλώνες”: α) της πρόσβασης σε πληροφορίες για θέματα περιβάλλοντος, τις οποίες κατέχουν οι δημόσιες αρχές, β) της συμμετοχής στις διαδικασίες λήψης των αποφάσεων που αφορούν τα θέματα αυτά, και γ) της δικαστικής προστασίας σε περίπτωση παραβίασης των παραπάνω δύο δικαιωμάτων.

Είναι αυτονόητο, ότι η άμεση επίλυση τέτοιων προβλημάτων (μεταξύ πολιτών και διοίκησης) είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων και για να διασφαλίσουμε, ότι κάθε άνθρωπος έχει το δικαίωμα να ζει σε ένα περιβάλλον κατάλληλο για την υγεία και ευημερία του, αλλά και το καθήκον, τόσο μεμονωμένα όσο και συλλογικά, να προστατεύει και να βελτιώνει το περιβάλλον αυτό για τις σημερινές όσο και για τις μελλοντικές γενιές.

9. Σχέδιο δράσης

- Ν’ αντιστρέψουμε το κλίμα που δημιούργησαν η οικονομική κρίση, η πανδημία, η κλιματική κρίση, η προσφυγική κρίση, η γεωπολιτική αβεβαιότητα (η λίστα φαίνεται να μην έχει τέλος), με αποτέλεσμα ένα πέπλο δυσπιστίας από πλευράς των πολιτών, μερίδα των οποίων αμφισβητούν τα κίνητρα, ακόμα και την ανάγκη ύπαρξης των οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών.
- Άμεση υλοποίηση της δικτύωσης των ενδιαφερομένων οργανώσεων, ώστε μέσω των διατομεακών συνεργασιών να ισχυροποιήσουμε και να πολλαπλασιάσουμε την φωνή των επί μέρους φορέων.
- Πλήρης ενημέρωση, με στοιχεία κατανοητά και προσβάσιμα από όλους, για διάφορους τομείς που αγγίζουν, άμεσα και έμμεσα, τόσο τους στόχους του ΟΗΕ (με εστίαση στην κλιματική αλλαγή), όσο και την κρισιμότητα της αντίληψης, ότι εμείς όλοι είμαστε το περιβάλλον και όχι κάτι έξω από αυτό.
- Εκπαίδευση-ευαισθητοποίηση των παιδιών, ξεκινώντας από το νηπιαγωγείο και φθάνοντας μέχρι την τρίτη λυκείου, όταν πλέον αυτά τα παιδιά θα είναι αυτοί που θα λαμβάνουν όλες τις σημαντικές αποφάσεις, μέσω της ψήφου των. Τα παιδιά, μπορούν να συμβάλουν ως

πολλαπλασιαστές ή/και να αποτελέσουν σημαντικούς παράγοντες αλλαγής, επηρεάζοντας την οικογένεια και τους φίλους τους, μέσω των συζητήσεων στο σπίτι ή των δραστηριοτήτων τους στον ελεύθερο χρόνο τους.

- Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής αλλά και οι δεσμεύσεις των κρατών για την αντιμετώπισή της θα πρέπει να γίνουν άμεσα γνωστές στο ευρύ κοινό μέσα από καμπάνιες στα ΜΜΕ ή στα social media, ώστε να δημιουργηθούν οι συνθήκες για πολιτική πίεση.
- Δημιουργία εθνικής πλατφόρμας δικτύωσης και Μητρώου Δράσεων των Φορέων της Κοινωνίας των Πολιτών. Η δημιουργία ενός site, που θα λειτουργεί ως ημερολόγιο εκδηλώσεων, θα εξασφαλίσει άμεση και σωστή πληροφόρηση για κάθε ενδιαφερόμενο που θα θελήσει να μάθει για εκδηλώσεις που γίνονται στην περιοχή του, αλλά και οι φορείς που θα συμμετέχουν θα μπορούν να οργανώσουν καλύτερα την όποια εκδήλωσή τους, ώστε να μην συμπίπτει με άλλη παρόμοια στην ίδια περιοχή.

Τελικά το σύνθημα της 10ετίας του '70, των κοινωνικών κινημάτων που έλεγε: "Σκέψου παγκόσμια, δράσε τοπικά" εξακολουθεί να είναι επίκαιρο να μας δείχνει τον τρόπο σκέψης και πράξης γιατί: ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΕΙΝΑΙ ΥΠΟΘΕΣΗ ΟΛΩΝ.